

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a másodfokú eljárásban a Dr. Bródi Ügyvédi Iroda (6750 Algyő, Berek u. 54.; ügyintéző: Dr. Bródi János ügyvéd) által képviselt Dr. felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Dr. Major Csaba ügyvéd (4032 Debrecen, Dóczy J. u. 30. fszt/2.) irodagondnokaként eljáró Farkas és Nagy Ügyvédi Iroda (4025 Debrecen, Csapó u. 13. II/6.; ügyintéző: Dr. Nagy Zsolt ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.r. alperes címe) I.r., a REORG Gazdasági és Pénzügyi Zrt. (1116 Budapest, Hengermalom u. 1.; felszámolóbiztos: Tóth Nikolett) megbízásából eljár Dr. Sike József ügyvéd (3300 Eger, Verőszala u.

1-3.) által képviselt II.r. alperes neve (II.r. alperes címe) II.r. és aZrt. (mint a NFA. jogutódja) megbízásából eljár Dr. Szláma Emma ügyvéd (4024 Debrecen, Liszt F. u. 9. II/4.) által képviselt IV.rendű alperes neve IV.r. alperesek ellen, szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében, a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2008. április 2-án meghozott 10.P.21.073/2007/16. számú ítélete ellen, a felperes által 20. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés és a IV.r. alperes részéről benyújtott csatlakozó fellebbezés alapján - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I.r. alperesnek 100 000 (Egyszázezer) Ft, a II.r. alperesnek 50 000 (Ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget, az Államnak pedig - külön felhívásra - 537 800 (Ötszázharminchétezer-nyolcszáz) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket.
Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes az elsőfokú bírósághoz 2007. augusztus 7-én benyújtott - utóbb módosított - keresetében a felszámolás alatt álló II.r. alperes nevében a felszámoló és az I.r. alperes között a ...i .../2., .../4., .../5. és .../6. helyrajzi számú ingatlanokra vonatkozóan a 2006. július 10-én létrejött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását és a szerződéskötést megelőző állapot helyreállítását kérte akként, hogy a bíróság rendelje el a IV.r. alperes tulajdonjogának az ingatlan-nyilvántartásba történő visszajegyzését, továbbá állapítsa meg, hogy a felperesnek a **NFA-val** megkötött (és utóbb visszavont) „ideiglenes földhasználati” szerződése változatlanul fennáll.

Arra hivatkozott, hogy az adásvételi szerződésekkel érintett, a IV.rendű alperes neve tulajdonát képező ingatlanok nem tartoztak a II.r. alperes felszámolási vagyonába, így azokra a felszámoló nem köthetett volna adásvételi szerződést, hanem csak az állam tulajdonosi jogait gyakorló **NFA**. (a továbbiakban: NFA.). Emiatt - álláspontja szerint - az

I.r. alperes a támadott szerződés alapján a hivatkozott ingatlanokra vonatkozóan tulajdonjogot nem szerezhette. A felperes állította azt is, hogy az értékesítési eljárás sem volt szabályos. A keresetösségi joga alapjaként pedig arra hivatkozott, hogy amennyiben a IV.r. alperes tulajdonjogát a bíróság visszajegyzi, „helyreállításra kerül” a földhasználati szerződése, és ha az ingatlanok a IV.r. alperes részéről értékesítésre kerülnek, élhet az elővásárlási jogával. Emellett kifejtette azt a jogi álláspontját is, hogy őt az állami vagyon védelmének joga, mint állampolgárt is megilleti.

Az I.r. és II.r. alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Az I.r. alperes állította, hogy számára a II.r. alperes jogszerűen értékesíthette a földterületeket, amelyeket ő az ingatlan-nyilvántartásban bízva, jóhiszeműen, ellenérték fejében szerzett meg.

A II.r. alperes a kereset elutasítása iránti ellenkérelmét elsődlegesen a felperes keresetösségi jogának hiányával indokolta. Másodsorban arra hivatkozott, hogy a Heves Megyei Bíróság .../10. számú ítélete szerint - amelyet a Legfelsőbb Bíróság a .../7. számú felülvizsgálati határozatával hatályában fenntartott - a perbeli ingatlanok a II.r. alperes felszámolási vagyonának körébe tartoztak, ezért a II.r. alperesnek jogában állt azokat értékesíteni, amelynek során a jogszabályok előírásait betartva járt el a felszámoló.

A IV.r. alperes a felperes keresetének teljesítését nem ellenezte a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti részében, „a szerződés folytonosságának megállapítását célzó” felperesi kereset azonban nem támogatta. Álláspontja szerint a IV.rendű alperes neve tulajdonában lévő ingatlanokra érvényes adásvételi szerződést csak az állam tulajdonosi jogainak gyakorlója, az NFA. köthetett mindaddig, amíg az ingatlan-nyilvántartásból ilyen minőségében nem törölték. Tehát a perbeli ingatlanokat is csak az NFA. értékesíthette volna az I.r. alperesnek.

Az elsőfokú bíróság a 2008. április 2-án 16. sorszámon meghozott ítéletében a felperes keresetét elutasította és a felperest arra kötelezte, hogy 15 nap alatt fizessen meg a I.r. és II.r. alpereseknek „fejenként” 200 000 Ft perköltséget, az államnak pedig - külön felhívásra - 537 800 Ft le nem rótt illetéket.

A megállapított tényállás szerint a perbeli ingatlanok tulajdonosa 1986. január 1-től a IV.rendű alperes neve, kezelője pedig az 1991. december 23-tól felszámolási eljárás alatt álló II.r. alperes volt. 2005. szeptember 12-én a perbeli ingatlanokra vonatkozóan az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték, hogy a IV.rendű alperes neve tulajdonosi jogainak gyakorlója, a Földművelésügyi és Vízügyi Miniszter, aki ezt a feladatot az NFA. útján látja el.

„Az NFA. és a felperes között 2005. október 25-én ideiglenes földhasználati szerződés jött létre, amelyben visszavonásig a perbeli ingatlanokra nézve kapott a felperes földhasználati jogot.” A felperes földhasználati jogát az NFA. 2007. június 18-án, 2006. augusztus 8-i hatállyal visszavonta.

A II.r. alperes képviseletében eljáró R. Rt. felszámoló a ...i Polgármesteri Hivatalban 2006. július 12. és július 28. között kifüggesztett nyilvános hirdetményben közzétett vételi ajánlatra egyedül jelentkező I.r. alperessel 2006. július 10-én kötötte meg a perbeli ingatlanokra az adásvételi szerződést, amelynek alapján a tulajdonosváltás bejegyzése is

megtörtént 2006. augusztus 8-án. A vételi ajánlatra sem a felperes, sem más elővásárlásra jogosult nem jelentkezett.

Az elsőfokú bíróság a perbeli vitával összefüggésben elsőként azt vizsgálta, hogy a felperesnek volt e keresetösségi joga. Kifejtette, hogy bár a Ptk. 234.§ (1) bekezdése szerint a semmis szerződés érvénytelenségére (ha törvény kivételt nem tesz) bárki határidő nélkül hivatkozhat, a bírósági gyakorlat ezt a jogot szűkítően úgy értelmezi, hogy valamely szerződés semmisségére csak az hivatkozhat, aki az azzal összefüggő jogi érdekét, vagy a perindítási jogosultságát kifejezetten biztosító jogszabályi felhatalmazást tud igazolni.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint az adott esetben a felperesnek nem volt keresetösségi joga arra, hogy a perbeli adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását kérhesse. „A felperes jogai ugyanis az érvénytelenség megállapítása esetén nem bővülnek és csorbát sem szenvednek, azokat közvetlenül a szerződéskötés előtti helyzet helyreállítása nem érinti”. A felperesnek az a hivatkozása ugyanis, hogy a későbbiekben a földhasználati joga helyreállításra kerül, illetőleg a jövőben kívánja gyakorolni az elővásárlási jogát, olyan „jövőbeli bizonytalan eseményeket takar, ami keresetösségi jogot nem teremt a felperesnek”. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint nem volt mód arra sem, hogy a felperes „mint az állami vagyon védelmezője” lépjen fel ilyen igényrel.

Az ideiglenes földhasználati jogviszonnyal összefüggésben az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy ezt a jogosultságot a felperes csak ideiglenes jelleggel, visszavonásig kapta meg, amelyet az NFA. nem vitatottan megvont tőle, így e jogviszony fennállását a bíróság a perben nem állapíthatta meg.

Ez ellen az ítélet ellen a felperes fellebbezést, a IV.r. alperes pedig csatlakozó fellebbezést nyújtott be.

A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Vitatta a keresetösségi jogának hiányát illetően az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtett indokok helyességét. Megismételte azt az - elsőfokú eljárásban részletesen kifejtett - álláspontját, amely szerint a perbeli ingatlanokra vonatkozóan fennállott földhasználati jogát az NFA. - az általa kiadott földhasználati engedélyben foglaltak szerint - jogszerűen csak 2007. október 31-el szüntethette volna meg. Ezért a földhasználati jogának 2007. június 18-án történt visszavonása annak visszamenőleges, 2006. augusztus 8-i hatállyal történő megszűnését nem eredményezhette. A felperes tehát az I.r. és II.r. alperesek közötti adásvételi szerződés megkötésének időpontjában (2006. július 10-én) is, valamint a tulajdonosváltásnak az ingatlan-nyilvántartásba történt bejegyzésekor (2006. augusztus 8-án) is még földhasználó volt. Ebből következően a perbeli követeléssel összefüggő jogi érdekeltisége „a földhasználati érdekeltiségi kapcsolata” miatt megállapítható. Mivel pedig az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt a perbeli szerződés érvénytelenségét nem vizsgálta - álláspontja szerint - a szükséges további bizonyítás lefolytatása céljából az eljárás megismétlése nem mellőzhető.

Emellett a felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság részéről elkövetett eljárási szabálysértésre is hivatkozott. Állította, hogy az elsőfokú bíróság felhívásának megfelelően a 2007. október 1-jén benyújtott beadványában alperesként perbe vonta a perbeli ingatlanok tulajdonosát, a IV.rendű alperes neve-t, ugyanakkor a Pp. 55.§-ának rendelkezésére hivatkozva perbe hívta az NFA-t is, a pernyertességének elősegítése érdekében. Az elsőfokú bíróság azonban az utóbbi kérelmét figyelmen kívül hagyta és a perbelépés megengedése tárgyában - megsértve a Pp. 56.§ (1) bekezdésének rendelkezését - nem határozott, a 2008. április 2-án tartott tárgyalásra pedig az NFA-t IV.r. alperesként idézte meg, figyelmen kívül hagyva az ő kifejezett akarátát. Mindezekre tekintettel - álláspontja szerint - a megismételt eljárásban az NFA. perbeli pozíciója is tisztázandó.

A IV.r. alperes a csatlakozó fellebbezésében ugyancsak az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését kérte. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú eljárás során (a 2008. április 2-án tartott tárgyaláson) a IV.r. alperes képviselőjeként maga is kérte a perbeli adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását. E kérelmének a csatlakozó fellebbezésében is megismételt indokai szerint „A Nemzeti Földalapról” szóló, 2001. évi CXVI. törvény 1.§ és 3.§ (1) bekezdése, valamint a 6.§ (1) bekezdése alapján a Nemzeti Földalapba tartozó földrészlet tekintetében a IV.rendű alperes neve tulajdonosi jogait a Földművelésügyi és Vízügyi Miniszter a **NFA.** útján gyakorolja. A perbeli, a Nemzeti Földalapba tartozó termőföldek a IV.rendű alperes neve tulajdonát képezték, tehát nem tartoztak a II.r. alperes felszámolási vagyonába, emiatt azok értékesítésére a II.r. alperes felszámolója érvényes adásvételi szerződést nem köthetett volna. Ezért a perbeli adásvételi szerződés a jogszabályba ütköző volta miatt érvénytelen. Amiatt pedig, hogy az ingatlan-nyilvántartásba a perbeli ingatlanok tulajdonosaként a IV.rendű alperes neve, a tulajdonosi jogok gyakorlójaként a **NFA.** volt bejegyezve, az utóbbi szervezet pedig az adásvételi szerződés megkötéséhez nem adott felhatalmazást, az I.r. alperes jóhiszemű jogszerzésre nem hivatkozhatott. Kérte ezért, hogy a másodfokú bíróság (a perbeli adásvételi szerződés jogszabályba ütköző volta miatt) az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül.

Az I.r. alperes a fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a felperes keresetösségi jogának hiányát, mivel a felperes az ahhoz szükséges jogi érdekelttségét nem igazolta, a felszámoló pedig az értékesítés során semmilyen jogát nem sértette meg.

A II.r. alperes ugyancsak helybenhagyni kérte az elsőfokú bíróság ítéletét, annak helyes indokai alapján. Nyomatékosan hivatkozott a Heves Megyei Bíróság .../10. számú és a Legfelsőbb Bíróság .../7. számú határozataiban foglaltakra, amelyek a felszámolója vagyonértékesítésének jogszerűségét mindenben alátámasztották.

A IV.r. alperes az I.r. alperes fellebbezési ellenkérelmére adott észrevételében - a csatlakozó fellebbezésében foglaltakkal egyezően - az NFA. hozzájárulásának hiányában létrejött szerződés érvénytelenségére hivatkozott.

A felek a másodfokú eljárás során tárgyalás tartását nem kérték. Ezért a Debreceni Ítéltábla a felperes fellebbezését és az alperes csatlakozó fellebbezését tárgyaláson kívül bírálta el, a Pp. 256/A.§ (1) bekezdésének f) pontja alapján.

A felperes fellebbezése is és a IV.r. alperes csatlakozó fellebbezése is alaptalan.

A felperes a fellebbezésében alaptalanul támadta az elsőfokú bíróság ítéletét eljárási szabálysértés miatt. A hivatkozott eljárásjogi szabálysértést ugyanis az elsőfokú bíróság nem követte el.

A felperes az elsőfokú bírósághoz 2007. október 1-jén érkezett (5. sorszámú) beadványában - amellyel, hogy a IV.rendű alperes neve-t perbe vonta - azt a nyilatkozatot tette, hogy: „Ugyanakkor a mai napon levélben kezdeményezem az ÁPV. Zrt-nél, mint az állami vagyon legfőbb őre, valamint az NFA. szervezeténél, mint a tulajdonosi jogok gyakorlójának elnökeinél a pernyertességet elősegítendő, a Pp. 55.§-a értelmében beavatkozni szíveskedjenek."

A beavatkozás jogintézménye - amelyet a Pp. 54.§ (1) bekezdése szabályoz - azt teszi lehetővé, hogy a feleken kívül harmadik személyek is részt vehessenek a perben. A beavatkozó az eljárás egyéb alanya, a perben tehát nem félként, hanem más perbeli személyként vesz részt. A perbe való beavatkozás a Pp. 55.§-ának rendelkezései szerint önkéntes, azt a bíróságnál írásban, vagy a tárgyaláson szóban bejelentve maga a beavatkozó kezdeményezheti. A beavatkozásra nemcsak önkéntesen, hanem perbehívás alapján is sor kerülhet. A perbehívást a Pp. 58-60.§-ai szabályozzák. A Pp. 59.§-a szerint a perbehívás a bírósághoz intézett olyan kérelem, amelyben a fél megnevezi azt a harmadik személyt, akit perbe kíván hívni. E kérelemnek tartalmaznia kell a perbehívás okát, tehát azt, hogy a fél a perbehívottal szemben pernyertessége esetén milyen követelést kíván érvényesíteni, vagy a perbehívottnak milyen követelésétől tart. (Pp. 58.§)

Az így előterjesztett kérelem minősül perbehívásnak, amelyet a bíróságnak közölnie kell az ellenféllel, de a feleket egyébként nem kell meghallgatnia (Pp. 59.§).

A Pp.3.§ (2) bekezdése - a fél eljárásjogi értelemben vett rendelkezési jogának elvével összhangban - kimondja, hogy a bíróság - törvény eltérő rendelkezése hiányában - a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. Az előadott kérelmeket és nyilatkozatokat azonban nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe.

Mindezeket figyelembe véve a felperesnek az elsőfokú eljárás során az NFA. szervezettel összefüggésben tett nyilatkozatát illetően az állapítható meg, hogy az részéről nem perbehívás volt, hanem csupán tájékoztatás arról, hogy a felperes az ott említett szervezetek elnökeinél levélben kezdeményezte az önkéntes perbelépésüket a Pp. 55.§-a alapján. Ezért az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést, amikor a felperes beadványát perbehívási kérelemként az abban megjelöltek számára nem küldte meg. Perhívás hiányában pedig az elsőfokú bíróságot nem terhelhette mulasztás sem az annak tárgyában való határozathozatalt illetően.

Alaptalanul sérelmezte a felperes a fellebbezésében a keresetének a keresetőségi joga hiányával indokolt elutasítását is.

Az elsőfokú bíróság ugyanis a releváns tények tekintetében a tényállást teljes körűen feltárta, azt helyesen állapította meg, valamint helytálló volt az abból levont jogi

következtetése is a felperes keresetösségi jogának hiányára vonatkozóan, amellyel a Debreceni Ítéltábla mindenben egyetértett.

A Ptk. 234.§ (1) bekezdésének, valamint a Pp. 123.§-ának egybevetéséből ugyanis valóban az következik, hogy a mások között létrejött szerződés érvénytelenségének megállapítását eredménnyel csak az kérheti, akinek a jogai megóvása érdekében arra igazoltan szüksége van, vagy arra vonatkozó törvényi felhatalmazást tud igazolni, miként arra az elsőfokú íráság is helyesen hivatkozott. A Pp. 3.§-ában megkívánt jogi érdekelttség az érvénytelenség megállapítása iránti kereset esetében a jogmegóvási szükséglettel azonos, amelynek fennállását a jelen perben a felperes esetében (is) az általa hivatkozott tények és a részéről kifejtett indokok alapján kellett megítélni. Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a felperes jogmegóvási szükségletének vizsgálata során annak volt jelentősége, hogy a felperes a perindításkor a perbeli szerződés tárgyát képező termőföldek földhasználójának minősült-e, vagy sem. A felperes ugyanis azt állította, hogy a földhasználati jogához kapcsolódott az az elővásárlási joga, amelyet akkor tudna „a jövőben esetleg” gyakorolni, ha az I.r. és II.r. alperesek között létrejött szerződés semmissége a kérelmére megállapításra kerülne, és az eredeti állapot helyreállna.

A felperes a 9. sorszámon felvett jegyzőkönyvben az elsőfokú eljárás során kifejezetten kinyilatkoztatta, hogy a szerződés hatálytalanságára nem kíván hivatkozni. Előadta, hogy őt a perbeli ingatlanokat illetően „több szempontból is elővásárlási jog illeti meg”, amelyet a II.r. alperes felszámolója részéről lefolytatott értékesítés során nem kívánt gyakorolni, hanem az csak a jövőben állt szándékában az eredeti állapot helyreállítása után.

A rendelkezésre álló adatok alapján pedig az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperesnek a perbeli ingatlanokon a perindításkor már nem volt földhasználati joga, miután az NFA. az általa bizonyított ideiglenes földhasználati jogát nem vitásan visszavonta. Egyéb olyan jogviszony fennállását pedig a felperes nem igazolta (és nem is állította), amelyből a jogi érdeke fennállására lehetett volna következtetni. A rendelkezésre álló adatok alapján ugyanakkor az sem állapítható meg, hogy a felperes földhasználati jogának megszűnését a perbeli adásvételi szerződés okozta volna (amely körülményt az elsőfokú bíróság is helyesen értékelt, amikor megállapította, hogy a felperes jogait az adásvételi szerződés megkötése közvetlenül nem érinthette.) A nem vitásan visszavont földhasználati jog fennállásának megállapítását pedig a felperes valamennyi alperessel szemben alaptalanul kérte. A perbeli adatok alapján ugyanis kétséget kizáróan megállapítható, hogy a perbeli ingatlanok kezelője - az átmeneti ingatlan-nyilvántartási bejegyzés ellenére - valójában a II.r. alperes volt, tehát a földhasználati jogot jogszerűen csak ő engedélyezhette volna a visszavonás előtt is.

Annak pedig, hogy a felperes földhasználónak minősült-e a perbeli adásvételi szerződés megkötésekor, a perbeli jogvita eldöntése szempontjából egyébként sem lett volna jelentősége, a következők miatt:

A földhasználati jog a földtulajdonosnak a tulajdonjoga feletti, a Ptk. 112.§ (1) bekezdése alapján fennálló szabad rendelkezési jogát önmagában - a felek eltérő megállapodásának hiányában - nem korlátozza. A földhasználati jog alapján tehát a jogosult csak azt követelheti, hogy a földhasználati jogának gyakorlását számára biztosítsák. Ilyen kereseti kérelmet azonban a felperes a jelen perben nem terjesztett elő.

Az pedig, hogy a földhasználati jogához kapcsolódó (törvényen alapuló) elővásárlási jog megsértésével jött-e létre a perbeli adásvételi szerződés a jelen perben (így a keresetindítási jogosultság körében sem) nem vizsgálható, mivel a felperes a személyes meghallgatása során kifejezetten kinyilatkoztatta, hogy ebben a perben nem kíván elővásárlási jogosultként érvényesíthető igényt előterjeszteni. A felperesnek ehhez a nyilatkozatához pedig a Pp. 3.§ (1) és (2) bekezdése alapján és a Pp. 215.§ (1) bekezdésében írtak szerint mind az első-, mind a másodfokú bíróság kötve volt.

Az elsőfokú bíróság tehát helyesen állapította meg, hogy a „földhasználati érdekeltségi kapcsolat” sem eredményezhette a felperes esetében a keresetindításhoz szükséges jogi érdekeltség megállapíthatóságát.

Egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a felperes nem rendelkezik keresetindítási joggal amiatt sem, hogy a sérelmes jogügylet tárgya - állítása szerint - a Nemzeti Földalapba tartozó termőföldek voltak.

„A nemzeti földalapról” szóló, 2001. évi CXVI. törvény 3.§-a ugyanis akként rendelkezik, hogy a Nemzeti Földalap felett a IV.rendű alperes neve nevében a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét a Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács gyakorolja, feladatait az MNV. Zrt. útján, annak ügyvezető szerveként látja el. Ebből következően annak megállapítása iránt, hogy a perbeli adásvételi szerződés a Nemzeti Földalapba tartozó termőföldek értékesítésére vonatkozó jogszabályok megsértése miatt (vagy egyéb okból) érvénytelen-e, közvetlen érdekeltséggel és ennél fogva keresetőségi joggal csak a törvény 6.§ (1) bekezdésében megjelöltek rendelkeznek, a felperes azonban nem tartozik ebbe a személyi körbe. Más (a IV.rendű alperes neve) jogát pedig a felperes nem érvényesíthette.

Az elsőfokú bíróság tehát a felperes keresetőségi joga fennállásának hiányát etekintetben is helytállóan állapította meg. Ezért a jelen perben annak a további kérdésnek az érdemi vizsgálatára és eldöntésére már nem kerülhetett sor, hogy a perbeli termőföldek a Nemzeti Földalapba tartoztak-e.

A felperes a keresetében az I.r. és II.r. alperesek között létrejött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását és a szerződéskötést megelőző állapot helyreállításának elrendelését kérte, amely keresetei kérelme az I.r. és a II.r. alperesek ellen irányult, a IV. alperessel szemben pedig a keresete mindezek tűrésére kötelezés volt (lehetett). Emellett a felperes kérte annak a megállapítását is, hogy az ideiglenes földhasználati joga továbbra is fennáll, amely kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság nem talált alaposnak. Ezzel a valamennyi alperessel szemben előterjesztett megállapítás iránti kereseti kérelemmel összefüggésben a felperes semmilyen marasztalást nem kért egyik alperessel szemben sem.

A IV.r. alperesnek jogában állt a szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti, ellene (is) előterjesztett keresetre vonatkozóan, „ellenkérelemként” azt a nyilatkozatot tenni, hogy a kereset teljesítését nem ellenzi. Nem volt azonban eljárásjogi lehetősége arra, hogy az ellenkérelmében maga is kérje az I.r. és II.r. alperesek között létrejött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítását, semmisségi okra hivatkozással. Az érvénytelen szerződés anyagi jogi jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti követelés ugyanis anyagi

jogi igény, amely csak keresettel vagy viszontkeresettel (és csak a jogi érdekkeltséggel vagy felhatalmazással rendelkező anyagi jogi jogosultság által) érvényesíthető.

A IV.r. alperes pedig az elsőfokú eljárás során a perbeli adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítása és az eredeti állapot helyreállításának elrendelése iránti viszontkeresetet nem terjesztett elő, emiatt ilyenről az elsőfokú bíróságnak nem kellett döntenie és ezért - értelemszerűen - nem kellett vizsgálnia a IV.r. alperes keresetösségi jogát sem.

A másodfokú eljárásban pedig a viszontkeresetre tartozó igény előterjesztésére, a Pp. 147.§ (1) bekezdése alapján a IV.r. alperesnek már nem volt eljárásjogi lehetősége. Ezért a IV.r. alperes alappal azt sem kérhette a csatlakozó fellebbezésében, hogy a másodfokú bíróság helyezze hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét a perbeli szerződés érvénytelenségének megállapítása és az eredeti állapot helyreállításának elrendelése céljából. (Erre tekintettel szükségtelen volt annak vizsgálata, hogy - a IV.r. alperesi pozícióban lévő - alperes viszontkeresetet az I.r. és II.r. alperes között létrejött szerződése érvénytelenségének megállapítása iránt a jelen perben egyáltalán előterjeszthetett volna-e az elsőfokú eljárás során, vagy azt csak külön perben érvényesíthette volna.)

Arra tekintettel pedig, hogy a felperes a IV.r. alperessel szemben semmilyen marasztalásra irányuló kereseti kérelmet nem terjesztett elő (az eredeti állapot helyreállítása iránti igényén túl) vele szemben (is) helyesen utasította el az elsőfokú bíróság a perbeli szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti keresetet a keresetösségi jog hiánya miatt.

A földhasználati joga helyreállításával összefüggő kérelmét illetően pedig a másodfokú bíróság teljes mértékben egyetértett az elsőfokú bírósággal - amelyet a IV.r. alperes a csatlakozó fellebbezésében értelemszerűen nem sérelmezett.

Mindezekre tekintettel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta a Pp. 253.§ (2) bekezdésében foglaltak szerint.

Az eredménytelenül fellebbező felperes, valamint a sikertelen csatlakozó fellebbezést benyújtó IV.r. alperes az ügyvédi munkadíjból eredő saját másodfokú perköltségüket a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján maguk kötelesek viselni. A felperes pedig köteles megtéríteni az I.r. és II.r. alpereseknek a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból származó perköltségét is, amelynek összegét a Debreceni Ítéltábla a Pp. 79.§ (1) bekezdése alapján, hivatalból határozta meg, „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, módosított 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (3), (4), (5) bekezdései és a 4/A.§-a szerint, azonban a (6) bekezdést is alkalmazva, arra figyelemmel, hogy a másodfokú eljárásban tárgyalás tartására nem került sor.

A felperes személyes illetékfeljegyzési joga folytán a fellebbezésén, a IV.r. alperes pedig „Az illetékekről” szóló, többször módosított 1990. XCIII. törvény (Itv.) 5.§ (1) bekezdésének a) pontján alapuló személyes illetékmentessége folytán a csatlakozó fellebbezésén jogorvoslati illetéket nem rótt le. Ezért a Debreceni Ítéltábla a felperest a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére kötelezte, az Itv. 74.§-a és a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet (Kmr.) 13.§ (2) bekezdése alapján.

A IV.r. alperes helyett pedig a csatlakozó fellebbezési eljárásbeli illetéket az állam viseli, a Pp. 78.§-a és a Kmr. 14.§-a alapján.

Debrecen, 2009. március 9.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Riczu András sk. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelül:

-kiadó-